

26 EYLÜL 2021 ALMANYA FEDERAL SEÇİMLERİ VE PARTİLERİN DIŞ POLİTİKALARI

Kaan Tezel | Stajyer, EDAM
Cem Taylan | Stajyer, EDAM

26 EYLÜL 2021 ALMANYA FEDERAL SEÇİMLERİ VE PARTİLERİN DİŞ POLİTİKALARI

Kaan Tezel | Stajyer, EDAM
Cem Taylan | Stajyer, EDAM

26 Eylül'de gerçekleşecek Almanya federal seçimleri ile bir dönem son buluyor. 16 yıldır Şansölyelik görevini üstlenen Angela Merkel'in görev süresi bu seçimlerle birlikte dolacak. Seçimlerde öne çıkan partiler arasında iktidar partisi Hristiyan Demokrat Birliği (*Christlich Demokratische Union Deutschlands-CDU*), Birlik 90/Yeşiller Partisi (*Bündnis 90/Die Grünen*), Alman Sosyal Demokrat Partisi (*Sozialdemokratische Partei Deutschlands-SPD*) ve Hür Demokrat Parti (*Freie Demokratische Partei-FDP*) bulunuyor. Özellikle dış politika ve güvenlik konularında, her partinin

görüşleri teknik detaylarda farklılık gösterse de birçok ortak söylem karşımıza çıkıyor. Bu söylemlerin başında birleşik ve bağımsız bir Avrupa Birliği vurgusu, Almanya'nın NATO'nun içinde daha fazla sorumluluk alması, iklim değişikliğine dair önlemler, Rusya ve Çin'in demokrasi ve insan hakları ihlallerine karşı daha sert bir tutum sergilenmesi geliyor. Bu raporda, seçime katılacak başlıca siyasi partilerin dış politika ve güvenlik ajandalarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Hristiyan Demokrat Birliği- CDU

2005 yılından bu yana iktidarda olan Hristiyan Demokratlar, hem Almanya hem de Avrupa siyasetine en çok yön veren siyasi parti oldu. 16 yıldır Şansölyelik görevini üstlenen ve 18 yıl (2000-2018) partinin liderliğini yapmış Angela Merkel'in siyaseti bırakma kararı ise Alman siyasetinde bir dönemin kapandığına işaret ediyor.

Ocak 2021'de Merkel'in halefi olarak Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti'nin Başbakanı Armin Laschet'in seçilmesi, parti politikalarında herhangi bir değişiklik olup olmayacağı tartışmalarını da beraberinde getirmişti. Ancak Laschet'in açıklamaları ve partinin seçim programı doğrultusunda, Hristiyan Demokratların tekrar birinci parti olarak seçilmesi halinde, Almanya'nın dış politika ve güvenlik alanlarında büyük bir değişime gitmeyeceği tahmin ediliyor. Yani Almanya rasyonel, denge gözetken, Avrupa'nın ilkelerine

sahip çıkan, ancak bunu kendi ticari ve jeostratejik çıkarlarının önüne geçmeyecek şekilde dış politikasına yansıtan bir yol izlemeye devam edecek.

Armin Laschet, Alman dış siyasetindeki en önemli ülkelerden biri olan Çin Halk Cumhuriyeti'ni "rakip ve partner" olarak nitelendiriyor. Pekin, şu anda Berlin'in en önemli ticari ortağı. Ancak, insan hakları ve demokrasi konusunda iki taraf çok farklı görüşlere sahip. Almanya'nın bu çerçevede dikkatle izlediği Uygur Türkleri'ne yönelik uygulanan politikalar, Hong Kong krizi ve teknolojik rekabet, ikili ilişkilerin önemli gündem maddeleri olmaya devam edecektir. Laschet'e göre bu görüş ayrılıkları, iki tarafın ortak çıkarları doğrultusunda iş birliği yapmasına herhangi engel teşkil etmiyor.¹

1 OnlineKAS, 9th Adenauer Conference: Keynote & Discussion with Armin Laschet, 2021. <https://www.youtube.com/watch?v=2FyvPc2aD98>. Erişim Tarihi: 15/09/2021

Merkel döneminde olduğu gibi, Avrupa Birliği ve NATO içerisinde Almanya'nın liderlik rolünü üstlenmesi gerektiği düşüncesi, Hristiyan Demokrat sıralarında destek görmeye devam ediyor.² Ancak, tüm Avrupa'yı ilgilendiren ve kolektif bir duruş gerektiren konularda Fransa ile iletişim kanallarının açık ve işbirliğinin kuvvetli olması gerektiği savunuluyor. Öte yandan, Avrupa Birliği'nin küresel siyasete yön verebilen bir aktör olabilmesi için diğer üye devletlerle beraber hareket etmesinin doğru olacağı vurgulanıyor.

Öte yandan, Avrupa Birliği'nden ayrılan Birleşik Krallık ile ilişkiler konusuna gelindiğinde Laschet, Avrupa güvenliği için ilişkilerin yeniden tanımlanması ve geliştirilmesi gerektiğini düşünüyor. Bu anlamda, NATO Müttefiki olan Birleşik Krallığın Transatlantik ilişkilerinin onarılması için önemli bir rolü olduğu ifade ediliyor.

Avrupa Birliği çatısı altında NATO'dan bağımsız bir "Avrupa Ordusu'nun" kurulması konusuna ise Laschet "uzun vadede olumlu" bakıyor.³ Ancak başta Amerika Birleşik Devletleri ve AB üyesi olmayan diğer NATO devletleri ile olan ikili ilişkileri negatif yönde etkileme ve hatta ittifakın dağılmasına sebebiyet verme ihtimali yüzünden, Merkel döneminde Hristiyan Demokratlar bu adıma destek vermemişti. Yeni dönemde ise hangi adımların atılabileceği henüz bilinmiyor. Öte yandan, NATO'nun üye devletlerinden beklediği GSYİH'nin %2'si kadar savunma harcaması yapılması konusunda ise Laschet, Almanya'nın yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edeceğini dile getirdi. Lakin, 2020 yılı istatistiklerine göre Almanya, GSYİH'nin sadece %1.57'sini savunma harcamalarına ayırmış durumda.⁴ Transatlantik ilişkilerinin onarılması ve güçlendirilmesinin de önemli olduğunu ayrıca vurgulayan parti programı, bu ilişki ağına dünyadaki diğer demokrasilerin de dahil edilmesi gerektiğini belirtiyor.

Merak edilen bir diğer dış politika başlığı olan Rus-Alman ilişkilerinde de büyük bir değişikliğe gidilmemesi muhtemel. Moskova başta enerji sektörü olmak üzere, ekonomi, ticaret ve iklim değişikliği ile mücadele alanlarında Berlin'in önemli bir partneri olmaya devam edecektir. Ancak, insan

hakları ve uluslararası hukuk kuralları Laschet'in Rusya politikasındaki kırmızı çizgisi olacak. Ukrayna'nın Donbass bölgesindeki ayrılıkçı çatışmalar ve Kırım'ın hukuksuz ilhaki sona erene kadar yaptırımların devam edeceği bekleniyor. Ayrıca, AB ülkeleri arasında bir polemige neden olan ve ABD yaptırımlarını beraberinde getiren Kuzey Akım 2 (*Nord Stream 2*) projesinin Armin Laschet yönetiminde tamamlanması ve doğal gaz hattının kullanıma açılacağı tahmin ediliyor.

Seçime katılacak her partinin programında yer alan küresel iklim değişikliği ile mücadele, Hristiyan Demokratların da gündeminde öncelikler arasında yer alıyor. AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'in tanıttığı Yeşil Mutabakat ve bu konuda bir diğer girişim olan Emisyon Ticaret Sistemi'nin uygulanmaya devam etmesi ve Avrupa'nın partnerlerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini düşünen Laschet, Alman sanayisini de daha yeşil dostu olarak yeniden kurgulamak istediklerini belirtiyor. Aynı zamanda AB'nin Komşuluk Politikası kapsamında, özellikle Orta Doğu ve Akdeniz ülkelerinin bu konuda destek görmeleri ve yeşil dönüşüme teşvik edilmeleri gerektiği vurgulanıyor.

Laschet, son dönemde yeniden alevlenen İsrail-Hamas çatışması hakkında "Almanya'nın pozisyonu terör örgütü saldırılarına karşı çok açıktır. Ancak, bölgedeki sorunun çözümü, hala iki devletli bir yapılanmadan ve tansiyonun düşürülmesinden geçiyor. Filistin otoritesine hem finansal hem de görüşmelerin tekrar başlaması için siyasi destek verilmesi gerektiğini savunuyoruz." ifadelerini kullandı.⁵

Libya ve Suriye'deki iç savaşa ve buna bağlı olarak Avrupa'ya akın eden mülteciler konusundaki parti görüşü de değişmeyecekler arasında. Her iki ülkenin de bir an evvel istikrara kavuşturulması ve demokratik bir yönetim biçiminin tesis edilmesi görüşü partiye hala hâkim. Buradaki savaşlarda Türkiye'nin rolünün de altı çizilirken, Ankara-Berlin-Brüksel hattında diyalogun sürdürülmesi ve işbirliğinin artırılması gerektiği ifade ediliyor.

2 Ulrike Franke, *Foreign and Defence Policy in German Election, European Council on Foreign Relations*, 2021. <https://ecfr.eu/article/foreign-and-defence-policy-in-the-german-election/>. Erişim Tarihi: 17/09/2021.

3 Ibid.

4 DW, *Germany Reports Record €53 Billion in NATO Defense Spending*, 2021, <https://www.dw.com/en/germany-reports-record-53-billion-in-nato-defense-spending/a-56491017>. Erişim tarihi: 15/09/2020

5 Laschet'in Konrad Adenauer Vakfı'nın Düzenlediği Dış Politika ve Güvenlik Hakkındaki Seminer Konuşması

Türk-Alman ilişkilerinde de Merkel dönemine kıyasla çok büyük bir değişiklik olmayacağı öngörülmüyor. Merkel ve Laschet'in dış politika görüşleri birçok açıdan birbirine benziyor. Ancak Alman basını, bazı Alman aşırı sağ gruplar ve kanaat önderleri siyasi lideri "Türklerin Armin'i" olarak tanımlıyor. İkili ilişkilerdeki en önemli gündem maddeleri yine mülteci sorunu, Suriye ve Libya iç savaşı, insan hakları, demokrasi ve ticari ortaklıklar olması muhtemel gözüküyor. Laschet, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğini sürecinin askıya alınması kararına sıcak bakmazken, demokratik ve hukuki sorunlara da dayanarak Türkiye'nin tam üyeliğine karşı çıkıyor.⁶ Ancak, Ankara ile iletişim kanallarının da tamamen kapanmasını istemiyor. Almanya, Türkiye'nin NATO Müttefiki ve AB üyeliğine aday ülke konumunda olması ile Almanya için ekonomik ve ticari önem teşkil etmesi nedenleriyle iki taraf arasındaki ortaklığın

güçlendirilmesi taraftarı. Mülteciler konusunda ise, Erdoğan'ın sınırları açma tehditlerine Avrupa'nın asla boyun eğmemesi gerektiğini savunurken, bu konuda Ankara'ya daha fazla mali yardım yapılmasını savunuyor.

Öte yandan, AB ve Almanya'nın uluslararası ilişkilerde izleyeceği iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm politikaları, 26 Eylül'de gerçekleştirilecek federal seçimlerde hangi partinin birinci geldiğine bakmaksızın Türkiye-Almanya ilişkilerinde önemli bir gündem maddesi olacağı benziyor.⁷ Laschet'in de vurguladığı gibi Avrupa'nın komşuları yeşil dönüşüm için teşvik edilmek isteniyor ve bu ülkeler arasında Türkiye de bulunuyor. Eğer, Ankara'dan bu konuda herhangi bir adım somut adım atılmazsa, Türkiye "Yeşil Mutabakat" dolayısıyla ciddi ticari kayıplara uğrayabilir.

Hür Demokrat Parti- FDP

Hür Demokrat Parti, 1948 yılında kurulmuş liberal bir partidir. Birçok farklı koalisyonun içinde bulunmuş parti, Alman siyasetinde merkez sağ temsil eden en önemli partilerden bir tanesi. Almanya siyasetinde en çok hükümet koalisyonlarına girmiş olan parti konumunda bulunmasına rağmen, oy oranı yüzde 15'i geçememiş ve küçük ortak olmuştur.

Tarihinde sekiz kez CDU ile, üç kez de SPD ile koalisyon yapmıştır. Christian Lindner liderliğindeki FDP bugün muhalefet partisi konumunda bulunsa da, 2021 seçimleri için önemli bir koalisyon ortağı olma potansiyeline sahip. Özellikle dış politikada Yeşiller ile birçok konuda aynı çizgide olmaları, iki partinin koalisyon yapma olasılığını güçlendiriyor.

Dış politika programında önceliğinin küresel liberal düzeni güçlendirmek olduğunu belirten FDP, Almanya'nın Transatlantik ilişkilerde daha belirleyici bir rol oynaması gerektiğini savunuyor. Buna ek olarak Liberaller, Alman-Amerikan dostluğu da ön plana çıkarıyor. Uluslararası hukuk, serbest piyasa, demokrasi ve insan haklarını savunan parti, mevcut iktidarın otoriter yönetimlerle çok sıkı işbirliği içinde olmasını eleştiriyor. FDP, Yeşillerin aksine, ABD ile işbirliğini yalnızca iklim krizi ve insan haklarına kısıtlı tutmak istemiyor ve dış politikada Transatlantik çizgisini daha fazla öne çıkarıyor. Bu denklemde partinin en önemli taleplerinden bir tanesi Transatlantik veri alışverişinin güçlendi-

rilmesi için AB-ABD Gizlilik Kalkanının tekrar tasarlanması (Kalkan, Avrupa Adalet Mahkemesinin 16 Haziran 2020'de verdiği bir karar doğrultusunda geçersiz kılınmıştı).

Partinin bir diğer önemli talebi ise 2016 yılında imzalanan ancak hala yürürlüğe girmeyen AB-Kanada serbest ticaret anlaşmasının derhal hayata geçmesi.

FDP, Çin, Rusya ve Türkiye konularında Yeşiller ile benzer görüşleri savunuyor. Özellikle Kuzey Akım 2 (Nord Stream 2) projesi ve Çin'e karşı olan tutumları, iki partinin aynı koalisyonda bulunma ihtimalini güçlendiriyor. Ancak FDP, hem Almanya hem de Avrupa ve NATO düzeyinde savunma sanayisine daha fazla yatırım yapılması gerektiğini savunuyor.

Özellikle AB'nin Belarus ve Ukrayna'ya daha fazla sahip çıkması gerektiğini ve Çin'e olan ticari bağımlılıkların azaltılması gerektiğini dillendiriyor (bu konuda sıkça verilen bir örnek, Çin pazarına çok büyük derecede bağımlı olan Alman otomobil devi Volkswagen).

Son olarak, FDP üyeleri AB ilişkilerinde Fransa-Almanya koalisyonunun baskın olması gerektiğini savunuyor. Partinin özellikle Macron hükümetine yakın bir çizgi izlediği biliniyor.

6 CNN Türk, *Türk Armin'den Türkiye'nin AB Üyeliğine Red*, 2021 <https://www.cnnturk.com/dunya/turk-arminden-turkiyenin-ab-uyeligine-ret>. Erişim Tarihi: 15/09/2021.

7 Euractiv, *First German Election Debate Reveals Divisions on Climate Policy*, 2021. <https://www.euractiv.com/section/elections/news/first-german-election-debate-reveals-divisions-on-climate-policy/>. Erişim Tarihi: 15/09/2021.

Almanya Sosyal Demokrat Partisi- SDP

Alman siyasetinin en köklü siyasi partisi olan Sosyal Demokratik Parti, bu seçim için Şansölyelik adayı olarak, son Merkel hükümetinin Şansölye yardımcısı ve Maliye Bakanı Olaf Scholz'u gösterdi. Sosyal Demokratlar genellikle işçi sınıfı ve göçmenlerle olan yakın ilişkileriyle tanınmaktadır. 1998-2005 yılları arasında, Gerhard Schröder liderliğinde Yeşiller Partisi ile oluşturulan koalisyonunda, Almanya'da yaşayan Türklerin ve diğer azınlık grupların yerleştirilmesi politikasını ve Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen parti, bugün eski çizgisinden uzak olarak gösteriliyor.

Bu seçim kampanyasında, dış politikada güçlü ve birleşik bir Avrupa algısını vurgulayan sosyal demokratlar, genç seçmenlerden oy almak amacıyla gelenekselleşmiş "Sosyal Demokratik Parti" algısını kırmak istiyor. Bu doğrultuda, yenilikçi ve gelecek için çalışan bir Almanya inşa edeceğini vurgulayan parti programı içinde, çevre politikaları ön plana çıkıyor.

2050 yılına kadar sıfır karbon salınımı hedefi ve bu hedefe ulaşmak için teknolojik ve yenilikçi değişimler gerektiği vurgulanırken, SDP bu alanda Pekin ile işbirliğinin bir zorunluluk haline geldiğinin farkında. Ancak, iki taraf arasındaki çıkar ve değer anlaşmazlıklarının gün geçtikçe artması nedeniyle Çin ile tutarlı, yapıcı ve eleştirel bir ilişki kurulması gerektiğine değiniliyor.⁸

Öte yandan, sosyal demokratlara göre çok taraflı dünya düzeninde bağımsız ve birleşik bir Avrupa'nın tesis edilmesi büyük önem taşıyor. SDP'ye göre AB içerisinde artan anti-demokratik uygulamalar ve popülizm ile mücadele çok önemli. Mart 2021'de Türkiye'nin imzacı devlet olaktan çıktığı İstanbul Sözleşmesi'ne de vurgu yapılırken, AB'ye üye bütün devletlerin bu Sözleşmeye taraf olması ve uygulanmasını talep ediyor. Göçmen politikaları hakkında ise hümanizm ve devletler arası dayanışmayı benimsediği belirtiliyor.

SDP, Transatlantik ilişkilerinde ise net bir çizgi izlemiyor. ABD ile ilişkilerinin güçlendirilmesinin Avrupa'nın güvenli-

ğinin sağlanması açısından çok önemli olduğu belirtilirken, Avrupa Birliği'nin Amerika Birleşik Devletleri'nden daha bağımsız olması gerektiği, bunun için de çok tartışılan Avrupa Ordusu'nun kurulması savunuluyor. Öte yandan parti yetkilileri, Birleşik Krallık ile ilişkilerin de tekrardan olumlu seyretmesi yönünde çalışmaların yapılmasına sıcak bakıyor. Parti içerisindeki bazı gelenekçi siyasetçiler NATO'nun GSYH'nin yüzde 2'si kadar savunma harcaması yapma kuralına karşı çıkarken, aynı zamanda Amerikan nükleer silahlarının Batı Almanya'dan kaldırılması gerektiğini savunuyor.

Öte yandan, Avrupa güvenliğini ilgilendiren bir diğer konu olan Rusya ilişkilerinde ise işbirliği ve diyalog çağrısı yapılıyor. 2014'ten bu yana çözülemeyen Ukrayna Krizinde, Rusya olmadan barışın çözülemeyeceği ve Kırım'ın ilhakı sebebiyle Moskova'ya uygulanan yaptırımların kaldırılması, Minsk süreci koşullarının yerine getirilmesine bağlanmış.

İsrail/Filistin meselesine çok kısaca değinilirken, iki devletli ve adil bir çözüm yolunun bulunması gerektiği belirtiliyor.

Türkiye ile ilişkilerde ise insan hakları ve demokrasi ihlalleri belirleyici olacaktır. Zira parti programında bu iki konuya bir hayli değinilmiş. Demokrasi ve insan haklarının son durumu hakkında "korkutucu" yorumu yapılırken, Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki diyalogun acil olarak güçlendirilmesi ve iki taraf arasındaki kabul görmüş normların yeniden tesis edilmesi vurgusu yapılmış.

POLITICO'nun son seçim anketine göre SDP'nin seçimlerden birinci parti olarak çıkma ihtimali yüksek.⁹ Partinin Türkiye ile ilgili gündeminin kurulacak bir koalisyona nasıl yansıtacağını tahmin etmek zor olsa da ikili ilişkilerdeki gündem maddeleri yine demokrasi, insan hakları, mülteci sorunu ve yeşil dönüşüm konularında şekillenecektir. Diğer dış politika başlıklarında ise Olaf Scholz'un "gelenekçi" bir sosyal demokrat olarak değerlendirilmesinden ötürü, parti tabanının beklentilerinin dış politikaya yansımaları ihtimali artıyor.

8 Ulrike Franke, *Foreign and Defence Policy in German Election, European Council on Foreign Relations*, 2021. <https://ecfr.eu/article/foreign-and-defence-policy-in-the-german-election/>. Erişim Tarihi: 17/09/2021.

9 Politico, *German Election 2021*, <https://www.politico.eu/germany-election-2021/>. Erişim Tarihi: 16/09/2021

Birlik 90 / Yeşiller Partisi

Birlik 90/Yeşiller, 1980 yılında Batı Almanya'da kuruldu. İlk adı Yeşiller (*Die Grünen*) olan parti, 1993 yılında Birlik 90 partisi ile birleşmiş, 1998-2005 yılları arasında ilk kez hükümette yer almıştır. Farklı koalisyonlara giren parti, son yerel ve Avrupa seçimlerinde birinci sırada gelmiştir. 26 Eylül 2021'de gerçekleşecek Almanya federal seçimlerinde ise çok nemli olarak görülen Birlik 90/Yeşiller'in hükümet koalisyonunda yer almasına kesin gözüyle bakılıyor. Seçimlerde birinci parti gelmesi halinde ise partinin eş başkanı ve Şansölye adayı Annalena Baerbock'un Angela Merkel'in yerine yeni Şansölye seçilmesi bekleniyor. Adaylığı açıklandığından beri birçok programa konuk olan Baerbock, partinin hükümete seçilmesi durumunda izleyeceği dış politika çizgisi hakkında önemli bilgiler verdi.

Önceliklerinin Almanya'nın ve tüm ülkelerin karbonsuzlaşması olduğunu hatırlatan Baerbock, çevre politikalarının Amerika ile Almanya'nın en önemli ortak paydası olduğunu belirtiyor. Bir diğer ortak paydayı ise demokrasi ve insan hakları olarak tanımlıyor. Partinin seçilmesi halinde, Almanya'nın dünya ülkelerinde insan hakları ve demokrasi mücadelelerine daha büyük bir destek vereceğini açıkladı. Bu alanda, Yeşillerin özellikle Çin'e karşı ABD'nin çizgisine yaklaşması öngörülüyor. ABD Başkanı Joe Biden'in çevre ve vergi politikalarını takdir ettiğinin altını çizen Baerbock, şansölye seçilmesi halinde Biden yönetimi için güvenilir bir partner olacağını sinyallerini de verdi. Amerika ve Avrupa Birliği arasında transatlantik bir yeşil mutabakat imzalanmasının olası olduğunu vurgulayan Baerbock, Almanya'nın bu süreçte önemli bir rol oynaması gerektiğini savundu. Bu açıklamalar doğrultusunda Birlik 90/Yeşiller'in hükümette yer alması halinde Almanya'nın dış politikada transatlantik ilişkilerin güçlendirilmesi öngörülüyor. Geleneksel olarak anti-kapitalist ve Amerika karşıtı bir çizgi izleyen Yeşiller, bu anlamda dış politikada büyük bir dönüşüm yaşıyor. Bir diğer dikkat çeken husus ise, Yeşillerin dış politikada Hristiyan Demokrat Parti CDU'ya göre Biden hükümetine daha yakın bir imaj vermesi ve Rusya karşıtlığı. Baerbock, Angela Merkel döneminde Rusya ile yürütülen ikili ilişkilerin büyük ölçüde değişeceğine dair önemli sinyaller verdi.¹⁰ Yeşillerin lideri, eski Amerikan Başkanı Donald Trump'ın dillendirdiği Almanya'nın GSYİH'nın %2 sini NATO'nun savunma stratejisine yatırım olarak harcamasını desteklediğini açıkladı. AB'nin güçlü ve bağımsız bir savunma sisteminin olmasının önemini vurgulayan ancak ekonomik kriz dönemlerinde bu alandaki harcamaların kısıtlanmasını

savunan Parti, iktidara gelirse dış politikadaki önceliğin savunma ve askeri harcamaların olmayacağını belirtti.

Seçimlere giren partiler arasında Rusya, Çin ve Türkiye'ye karşı en sert tutumu sergileyeceğini iddia eden partilerden birisi Birlik 90/Yeşiller. Ticaret ve gaz ilişkileri nedeniyle Rusya, Alman dış politikasında çok önemli bir yere sahip. En tartışmalı konulardan biri ise Kuzey Akımı 2 projesinin hayata geçirilmesi. 2011'de faaliyete geçen Kuzey Akımı doğal gaz hattının kapasitesini ikiye katlayan Kuzey Akımı 2 projesi, Angela Merkel yönetimi tarafından 2018 yılında imzalanmış, ancak Amerikan yaptırımları nedeniyle 2019'da projeye ara verilmişti. Almanya üzerinden Avrupa'ya Rus doğal gazı taşıyan hat, birçok Avrupa Birliği ülkesi ve Amerika tarafından sıkça eleştiriliyor. Bugün projenin büyük ölçüde bittiği biliniyor (Rusya Cumhurbaşkanı Vladimir Putin, 4 Haziran 2021 tarihinde yaptığı bir basın açıklamasında Gazprom'un *Nord Stream 2* aracılığıyla gaz göndermeye hazır olduğunu belirtti). Yeşiller, projeye başından beri çok sert tepki gösteriyor. Baerbock, çevre ve iklim krizi gibi nedenlerin yanı sıra, projenin Rusya'ya uygulanan AB yaptırımlarını ihlal ettiği, hayata geçmesi durumunda Ukrayna'dan geçen doğal gazın kesileceği ve Almanya-Polonya ilişkilerini kötü yönde etkileyeceği gerekçeleri yüzünden projeye karşı çıktığını belirtti. Projenin Ukrayna için büyük bir güvenlik sorunu teşkil ettiğini ve Avrupa Birliğinin buna karşılık sert bir tavır sergilemesi gerektiğini savunan Parti üyeleri, hükümette çoğunluk oluşturmaları halinde projeyi sonlandıracaklarını açıkladılar.

Dış politikanın bir diğer önemli tartışma konusu ise Alman-Çin ilişkileri. Yeşiller, Almanya'nın en önemli ticaret partnerlerinden biri olan Çin'in insan hakları ve demokrasi alanlarında yaptığı ihlallere sessiz kalınmaması gerektiğini söylüyor. Mevcut hükümetin tutumunu bu konuda çok etkisiz bulan parti, ticaret ilişkilerinin korunmasını, fakat zorunlu işçiler tarafından üretilmiş ürünlerin boykot edilmesini savunuyor. Bu çağrı, özellikle Uygur Türklerinin bulunduğu Sincan bölgesinde üretilen ürünlere yönelik. Son olarak, parti Huawei gibi Çin Komünist Partisine veri transferi yapan Çinli şirketlerin AB ülkelerinin altyapılarını inşaat etmesinin çok tehlikeli olabileceğini dillendiriyor (özellikle 5G teknolojisinin altyapısını). Parti, Çin ile iklim krizi ve çevre sorunları alanlarında diyalogun artırılmasını, ancak insan hakları ve altyapı inşaatları konularında Almanya'nın daha sert bir tutum sergilemesi gerektiğini savunuyor.

10 Le Monde, *Yeşiller Angela Merkel'in diplomasisinden uzaklaşmak istiyor*, https://www.lemonde.fr/international/article/2021/05/13/chine-russie-diplomatie-des-verts-allemands-offensifs_6080060_3210.html, 13/05/2021

Yeşillerin Türkiye'ye yönelik tutumu Rusya ve Çin politikalarına benzer. Partinin Federal mecliste açıkladığı 2021 seçim programında Türkiye'ye ayrılan bölümünde şu ifadeler yer alıyor¹¹: “Bizler, Türkiye’de demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları için mücadele edenlerin yanındayız. İnsan hakları ve hukuk devleti ilkeleri ihlallerini kınıyor, bütün siyasi mahkumların salınmasını, Kürt meselesinde de diyalog ve barış sürecine geri dönülmesini talep ediyoruz. Türk hükümetinin saldırgan dış politikasını kararlılıkla reddediyor, ondan, çok kültürlü bir güvenlik ve dış politikaya geri dönmesini talep ediyoruz. Bu, NATO kapsamında da bu şekilde gündeme getirilecektir. Avrupa Birliği’nin Türkiye ile tam üyelik görüşmeleri de sadece demokrasiye ve hukuk devletine tamamen dönmesi halinde yeniden başlayabilir”. Yeşillerin iktidara gelmesi durumunda, Almanya’nın Türkiye tutumunun sertleşmesi ve yaptırım uygulamalarına yeşil ışık yakabileceği öngörülüyor.

Yeşiller, Avrupa Birliği kurumlarının güçlendirilmesini destekliyor. AB’nin federal devlet yapısına oturtulmasını destekleyen parti, Avrupa Parlamentosu’nun yetki alanlarının genişletilmesi ve seçim mekanizmalarının daha demokratik olması gerektiğini savunuyor (örneğin, AB vatandaşlarının AB Komisyonu başkanını seçmesi programdaki önerilerden bir tanesi). AB bütçesinin daha büyük bir kısmının çevre politikalarına ayrılması ve iklim krizi ile mücadeleye tüm AB ülkelerinin eşit seviyede dahil olması programda öne çıkan önerilerden. AB kararlarında Fransa ve Almanya’nın etkisinin fazla güçlü olmasını eleştiren parti, çok taraflılığı savunuyor. Polonya ve Macaristan gibi Doğu Avrupa ülkelerinin AB politikalarında daha etkin bir rol oynaması gerektiğini savunuyor. Parti, alınan kararların şeffaflığını ve katılımıcılığı artırmak adına, kamusal bir AB dijital medya platformu kurulmasını destekliyor.¹²

Olası koalisyonlar ve son anket sonuçları

Seçimler yaklaşırken, en çok merak edilen konulardan bir tanesi kurulacak yeni koalisyon. Birçok senaryo mümkün gözüküyor¹³: CDU-CSU koalisyonunun çoğunluğu elde edecek kadar oy alamaması halinde, SDP veya FDP ile koalisyona gitmesi mümkün gözüküyor. CDU’nun şansölye adayı Armin Laschet’in FDP lideri Christian Lindner ile temasları arttırması, iki partinin koalisyon yapma ihtimalini güçlendiriyor. Bu iki koalisyondan birinin kurulması halinde, Alman dış politikasında büyük değişiklikler öngörülmüyor. Öte yandan, CDU-CSU ve Yeşillerin koalisyon yapması halinde, Yeşillerin lideri Annalena Baerbock’un Şansölye veya Dışişleri Bakanı olması bekleniyor. Böyle bir koalisyon kurulması durumunda, Kuzey Akım 2’nin geleceği belirsiz gözüküyor. Bir diğer güçlü olasılık ise Yeşiller ve SDP arasında bir koalisyon oluşturulması. Bu koalisyon, daha önce 1998-2005 yılları arasında yer almıştı (SDP adayı Gerhard Schröder şansölye, Yeşillerin adayı Joschka Fischer dışişleri bakanı olmuştu). “Kırmızı-Yeşil” olarak adlandırılan ikili koalisyonun kurulması durumunda, Türkiye’ye karşı daha

sert bir diplomasi uygulanması ve Kuzey Akım 2’nin durdurulması önemli bir olasılık olarak gözüküyor. Ancak son anket çalışmaları, üçlü bir koalisyon kurulması ihtimalinin çok yüksek olduğuna işaret ediyor. Bunlardan bazıları adını renklerinden alan “Kenya” koalisyonu (SPD-CDU- Yeşiller), “Kırmızı-Kırmızı-Yeşil” (SPD- Die Linke- Yeşiller) ve “Trafik ışıkları” koalisyonu (SPD-FDP-Yeşiller).

Son olarak, renklerinden dolayı “Jamaika koalisyonu” olarak adlandırılan CDU, FDP ve Yeşiller koalisyonu da önemli bir ihtimal. Bu farklı senaryolarda en çok yer alan parti Yeşiller olurken, neredeyse hiç yer almayan parti ise aşırı sağ partisi Almanya için Alternatif (Alternative for Germany-AfD).

Üç partili bir koalisyon kurulması durumunda Almanya’da tarihi bir ilk gerçekleşmiş olacak ve dış politikada izlenecek çizgiyi koalisyonun içindeki güç dengeleri belirleyecek.

11 Deutsche Welle, Merkel sonrası Türkiye politikası nasıl olacak?, <https://www.dw.com/tr/merkel-sonras%C4%B1-t%C3%BCrkiye-politikas%C4%B1-nas%C4%B1-olacak/a-57509616>, 13/05/2021

12 IFRI, Almanya’da Yeşillerin yükselişi, Fransa için fırsatlar ve zorluklar, <https://www.ifri.org/fr/espace-media/lifri-medias/lascension-verts-alle-magne-opportunite-defi-france>, 17/05/2021

13 Deutsche Welle, Almanya seçimleri: Berlin’in yeni hükümeti için olası koalisyonlar, <https://www.dw.com/en/german-election-a-guide-to-possible-coalitions-for-berlins-new-government/a-38756817>, 17/05/2021

Nisan-Mayıs aylarında yayınlanan anket sonuçlarında %30'a yakın bir oy oranı ile birinci parti konumundaki Yeşiller, son seçim anketlerinde yüzde on altı ile üçüncü parti konumunda bulunuyor. Deutschlandtrend'in 10 Haziran'da yayınladığı anket sonuçlarına göre CDU/CSU %28 oy oranı ile birinci gelirken, Yeşiller %20'lik bir skor ile ikinci parti konumunda bulunuyordu. Ancak Wahlrecht.de'nin Eylül ayında yayınlanan son anket derlemesine göre CDU/CSU yüzde 22.9'ye gerilerken, SPD yüzde yirmi beş ile birinci sırada yer alıyor.¹⁴ Bir diğer anket sitesi olan POLITICO'nun Eylül ayı çalışması da aynı sonuçları gösteriyor.¹⁵

CDU'nun, 4 Haziranda Saxe-Anhalt bölgesinde AfD adayına karşı yerel bir seçimde aldığı önemli zafer iyiye gidişin habercisi olmuştu. Ancak Temmuz ayında Armin Laschet'in başbakan olduğu Kuzey Ren-Vestfalya bölgesini sarsan sel felaketi anketlerde CDU ve Laschet'in oylarını büyük oranda gerilettiler. Hem Yeşiller hem de CDU-CSU krizi kötü yönetmek ile suçlanırken, iyi bir kampanya yürüten SPD ve şansölye adayı lideri Olaf Schulz son anketlerde büyük bir çıkış yakaladı. Bununla birlikte herhangi bir ikili koalisyon ihtimali zayıf gözüküyor.

14 Sunday question federal elections, if there were general elections next sunday... <https://www.wahlrecht.de/umfragen/>
15 Poll of polls, polling from across Europe. Updated daily. <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/germany/>

Dış Politika & Güvenlik 2021/09/TR

Eylül 2021

26 EYLÜL 2021 ALMANYA FEDERAL SEÇİMLERİ VE PARTİLERİN DİŞ POLİTİKALARI

Kaan Tezel | Stajyer, EDAM

Cem Taylan | Stajyer, EDAM